

УДК 343.131

Благодир Ангеліна Адамівна,
кандидат юридичних наук, доцент,
Національний університет водного господарства та природокористування

Благодир Віталій Сергійович,
кандидат юридичних наук, адвокат
Івано-Франківський національний медичний університет

Благодир Сергій Миколайович,
кандидат юридичних наук, доцент, адвокат
Національний університет водного господарства та природокористування

**ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ ЗАВДАНОЇ НЕЗАКОННИМИ
РІШЕННЯМИ, ДІЯМИ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНУ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ОПЕРАТИВНО-
РОЗШУКОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ, ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ, ПРОКУРАТУРИ АБО СУДУ**

У роботі розглянуті питання, що стосуються відшкодування шкоди завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду. Зокрема, автори звертають увагу на різні підходи щодо тлумачення прокурорами та судами норм Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду» та Положення про застосування Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду».

Ключові слова: досудове розслідування, закриття провадження, виправдувальний вирок, матеріальна шкода, моральна шкода, фізична особа, прокурор, суд.

Постановка проблеми. Важливим питанням сьогодення є удосконалення норм кримінально-процесуального законодавства України. Істотним вкладом у розбудову України як демократичної, соціальної та правової держави стало прийняття нового Кримінального процесуального кодексу України, який набрав чинності 19 листопада 2012 року. В ньому істотних змін набули положення, що стосуються зміцнення гарантії забезпечення прав учасників кримінального судочинства. Одним із надзвичайно важливих питань, що суттєво впливає на права учасників кримінального процесу, є відшкодування шкоди завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури і суду. На жаль окремі положення законодавчих актів, що стосуються даного питання, викладені таким чином, що тлумачиться прокурорами та судами по різному. Така ситуація може негативно впливати на правозастосовну практику.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інститут відшкодування шкоди завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури і суду постійно знаходяться в полі зору науковців. До цієї проблеми звертались в своїх роботах багато відомих українських та зарубіжних учених-юристів такі як Л.В. Бойцова, В.Ю. Горелова, В.Т. Нор, І.Л. Петрухін, В.М. Савицький, М.Є. Шумило та інші. Однак проблеми пов'язані з застосуванням норм, які регулюють це питання, з урахуванням нового КПК та практики Європейського суду з прав людини, досліджені не достатньо.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження питань, пов'язаних із практичним застосуванням норм щодо відшкодування шкоди завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури і суду.

Виклад основного матеріалу дослідження. Статтею 2 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) визначено, що завданнями кримінального судочинства є захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необгрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура [8].

Тому питання відшкодування шкоди завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури і суду відносяться до завдань, які покладені не лише на суд, а й на органи досудового розслідування.

Право на відшкодування шкоди реабілітованій особі передбачено Конституцією України [5], Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод [4], Міжнародним пактом про громадянські та політичні права [11], Цивільним кодексом України [25], Загальною декларацією прав людини [3].

Так, пункт 5 статті 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод покладає на державу обов'язок визначити в національному праві ефективну можливість компенсації шкоди потерпілим від арешту або затримання, здійсненого всупереч положенням цієї статті.

Статтею 56 Конституції України встановлено, що кожен має право на відшкодування за рахунок держави матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень. Це конституційне положення конкретизоване в ст. 130 КПК України, у якій встановлено, можливість відшкодування (компенсації) шкоди завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду за рахунок Державного бюджету України у випадках та в порядку, передбачених законом [8].

Загальні засади відшкодування шкоди завданої фізичній особі регламентується главою 82 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України).

В юридичній літературі вірно зверталася увага на те, що на сьогодні досить важко в судовому порядку отримати повне задоволення всіх вимог щодо відшкодування шкоди, як матеріальної, так і моральної [10, с. 131; 12].

Зазначене зокрема стосується відшкодування шкоди завданої громадянинуві незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду. Така ситуація підтверджується рішеннями Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ), якими констатовано порушення пункту 5 статті 5 Конвенції з огляду на неможливість для заявників отримати відшкодування шкоди, завданої національними органами у контексті провадження в їхніх кримінальних справах. Наприклад: «Світлорусов проти України» [21], «Нечипорук і Йонкало проти України» [20], «Мироненко і Мартенко проти України» [19] та інші.

Зазначене, на наш погляд, перш за все, зумовлене неузгодженістю норм, якими регулюється порядок відшкодування шкоди завданої громадянинуві незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду, закріплених в різних законодавчих актах, та їх невідповідністю Конституції України і міжнародно-правовим актам.

Так ч. 1 ст. 1176 ЦК України містить вичерпний перелік незаконних дій державних органів, які наділені правом кримінального провадження, а саме: незаконне засудження; незаконне притягнення до кримінальної відповідальності; незаконне застосування запобіжного заходу; незаконне затримання; незаконне накладення адміністративного стягнення у вигляді арешту чи виправних робіт. Частиною 2 цієї статті передбачено, що право на відшкодування шкоди, завданої фізичній особі незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність,

досудове розслідування, прокуратури або суду, виникає у випадках, передбачених законом. А ч. 6 ст. 1176 ЦК України встановлює, що шкода, завдана фізичній або юридичній особі внаслідок іншої незаконної дії або бездіяльності чи незаконного рішення органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, органу досудового розслідування, прокуратури або суду, відшкодовується на загальних підставах.

Ці норми ЦК України не узгоджуються з норми Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями і органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури суду» (далі – Закон), яким встановлено порядок відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду.

Зокрема частиною 1 Закону передбачено, що підлягає відшкодуванню шкода, завдана громадянину внаслідок:

1) незаконного засудження, незаконного повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, незаконного взяття і тримання під вартою, незаконного проведення в ході кримінального провадження обшуку, виїмки, незаконного накладення арешту на майно, незаконного відсторонення від роботи (посади) та інших процесуальних дій, що обмежують права громадян;

2) незаконного застосування адміністративного арешту чи виправних робіт, незаконної конфіскації майна, незаконного накладення штрафу;

3) незаконного проведення оперативно-розшукових заходів, передбачених законами України «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» та іншими актами законодавства.

Частиною 2 ст.1 Закону встановлено, що у випадках, зазначених у частині першій цієї статті, завдана шкода відшкодовується в повному обсязі незалежно від вини посадових осіб органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду [16].

З огляду на те, що порядок відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, органу досудового розслідування, прокуратури або суду, як це передбачено ч. 7 ст. 1176 ЦК України, встановлюється законом, перевагу у застосуванні повинні мати норми спеціального Закону.

Однак аналіз практики вирішення, вказаної категорії спорів, свідчить про те, що суди застосовують різні норми законодавства, на підставі яких приймають рішення. У зв'язку з чим зверталася увага на недосконалість та неузгодженість чинного законодавства, яке не сприяє ефективному національному юридичному захисту порушених прав та єдності судової практики [13].

Однією з актуальних проблем, які підлягають вирішенню, є вибір виду судочинства, за правилами якого слід розглядати питання, пов'язані із відшкодуванням (компенсацією) шкоди, заподіяної державними органами і судом під час кримінального судочинства [9, с. 140].

Слід зауважити, що Законом передбачено обов'язковий досудовий порядок врегулювання цього питання у випадках, коли провадження або справа вирішені на досудовій стадії процесу. Зокрема, згідно ч. 1. ст. 12 Закону, орган, що здійснював оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування чи прокурор (залежно від того хто приймав кінцеве рішення у справі), у місячний термін з дня звернення громадянина виносять відповідну постанову. Законодавцем також чітко врегульовано (ч. 2 ст. 12 Закону) порядок оскарження такої постанови. У разі незгоди з винесеною постановою вона може бути оскарженою громадянином до суду відповідно до положень цивільного процесуального законодавства.

Порядок застосування Закону регулюється Положенням про застосування Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду», яке затверджене наказом Міністерства юстиції, Генеральної прокуратури та Міністерства фінансів України від 04.03.1996р. №6/5/3/41 (надалі – Положення) [17].

Зокрема ст. 11 Положення встановлено, що для визначення розміру шкоди, переліченої в пунктах 1, 3, 4 ст.3 Закону, громадянин протягом шести місяців після направлення йому повідомлення може звернутися: при закритті провадження в справі органами дізнання або слідства Міністерства внутрішніх справ, Генеральної прокуратури і Служби безпеки України – відповідно до цих органів. У місячний термін з дня звернення громадянина один з органів, перелічених в п.11 Положення, залежно від того, хто з них здійснював слідчі дії або розглядав справу, вистребує від відповідних державних і громадських організацій всі необхідні документи, що мають значення для визначення розміру завданої шкоди, і виносить передбачену частиною 1 ст. 12 Закону постанову.

На відміну від зазначеного, питання визначення виду судочинства, за яким необхідно розглядати заяви про відшкодування шкоди судом, є більш проблемним і вирішується на практиці по різному.

Шкода, завдана громадянину внаслідок незаконного засудження, незаконного повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, незаконного взяття і тримання під вартою, незаконного проведення в ході кримінального провадження обшуку, виїмки, незаконного накладення арешту на майно, незаконного відсторонення від роботи (посади) та інших процесуальних дій, що обмежують права громадян, підлягає відшкодуванню на підставі Закону. Відповідно до п.1 ч.1 ст.2 якого право на відшкодування шкоди, виникає в тому числі і у випадку постановлення виправдувального вироку суду.

Згідно ст. 12 Закону та ст. 11 Положення рішення про розмір відшкодуваної шкоди, зазначеної в пунктах 1, 3, 4 статті 3 цього Закону, у випадку постановлення виправдувального вироку приймає суд, про що виносять ухвалу.

Питання про відшкодування моральної шкоди за заявою громадянина, як встановлено ст. 13 Закону, вирішується судом відповідно до чинного законодавства в ухвалі, що приймається згідно з частиною першою статті 12. Розмір моральної шкоди визначається з урахуванням обставин справи в межах, встановлених цивільним законодавством.

Законом та Положенням не встановлено, за правилами якого судочинства розглядається заява громадянина про відшкодування шкоди судом.

На практиці, навіть в межах однієї області, це питання вирішуються судами по різному. В одних випадках заяви реєструються та розглядаються за правилами кримінального судочинства, в інших як позовні провадження.

Наприклад. Тернопільським міськрайонним судом Тернопільської області заява громадянина про відшкодування шкоди зареєстрована та розглянута за правилами кримінального провадження №607/809/16-к [6]. Аналогічно проведено розгляд заяви по кримінальній справі № 599/157/15-к Монастириським районним судом Тернопільської області [7]. Натомість заяви в справах №607/1596/17 та №607/5841/17 (Тернопільський міськрайонний суд), №603/255/14-ц (Монастириський районний суд), зареєстровані та розглянуті за правилами цивільного судочинства, як позовні провадження [22; 23; 24]. Така практика спостерігається в судах на території всієї держави.

Згідно правової позиції Верховного Суду України, яка висловлена в постанові від 24 квітня 2017 року у справі № 6-2885цс16, шкода, завдана громадянину внаслідок незаконного засудження, незаконного повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, незаконного взяття і тримання під вартою, незаконного проведення в ході кримінального провадження обшуку, виїмки, незаконного накладення арешту на майно, незаконного відсторонення від роботи (посади) та інших процесуальних дій, що обмежують права громадян, підлягає відшкодуванню на підставі Закону № 266/94-ВР. Відповідно до пункту 1 частини першої статті 2 цього Закону право на відшкодування шкоди в розмірах і в порядку, передбачених цим Законом, виникає в тому числі і у випадку постановлення виправдувального вироку суду. Питання про відшкодування моральної шкоди за заявою громадянина вирішується судом відповідно до чинного законодавства в ухвалі, що приймається згідно з частиною першою статті 12 Закону № 266/94-ВР, судом, який розглядав справу по першій інстанції. У разі незгоди з винесеною ухвалою суду громадянин має право оскаржити її до суду вищої інстанції. Отже, вирішення вимог

про відшкодування майнової та моральної шкоди вирішується судом в однаковому порядку в ухвалі, що приймається згідно із ч. 1 ст. 12 Закону № 266/94-ВР [15].

Необхідно зауважити, що в обґрунтування цього рішення судові палати у цивільних та кримінальних справах Верховного Суду України зазначили про те, що лише та обставина, що особа, яка звернулася за відшкодуванням шкоди зазначила, що це позовна заява, не давала можливості суду нехтувати вимогами Закону № 266/94-ВР.

Такі висновки дають підставу стверджувати, що розгляд заяви реабілітованого громадянина про відшкодування шкоди проводиться судом, який приймав рішення у справі, не в порядку позовного провадження, а згідно Закону.

Тому, на наш погляд, заяви про відшкодування шкоди, у випадку постановлення виправдувального вироку суду, повинні реєструватися і розглядатися в рамках кримінального судочинства, з урахуванням особливостей визначених Законом.

У зв'язку з зазначеним помилковими, на наш погляд, є висновки про те, що заяви про відшкодування шкоди завданої незаконними діями, органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового слідства, прокуратури і суду, повинні розглядатися виключно в порядку цивільного судочинства за правилами позовного провадження [2, с. 20-21; 9, с. 140].

Що стосується оскарження ухвали суду першої інстанції, яка винесена за результатом розгляду заяви, то згідно ч. 2 ст. 12 Закону, апеляційна скарга повинна подаватися відповідно до положень цивільного процесуального законодавства, з урахуванням вимог Закону.

Однак на практиці, у випадку розгляду судом першої інстанції заяви за правилами кримінального судочинства, апеляційні скарги подаються також за правилами кримінального судочинства [6; 7]. Такий порядок апеляційного оскарження, на нашу думку, є порушенням вимог Закону.

Ще одне питання, яке неоднозначно вирішується під час розгляду у вказаній категорії спорів у судах, це склад учасників процесу.

Законом не передбачено участі будь-яких осіб під час розгляду заяви про відшкодування шкоди органами, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органами досудового розслідування, прокуратурою чи судом. Не піддається сумніву той факт, що особа, яка подала заяву, має право бути присутньою під час її розгляду.

Жодних дискусій і заперечень серед практичних працівників та науковців не викликає факт можливості одноособового розгляду такої заяви органами, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органами досудового розслідування і прокуратурою. На практиці постанови цих органів оскаржуються до суду і до вищестоящего прокурора лише у випадку незгоди громадянина з прийнятим рішенням.

Що стосується судового розгляду вказаних заяв, то позиції щодо кола учасників процесу досить різні.

Висловлювалася думка про те, що до участі у розгляді таких заяв повинні долучатися представники органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури, представники держави, справи якої у судах повинні вести відповідні органи державної влади, Державної казначейської служби України та інші особи [1, с. 8; 9, с. 40; 14]. На практиці до участі у розгляді даного питання, як правило, залучаються прокурори та Державна казначейська служба України [6; 7; 22; 23; 24].

Вважаємо, що залучення до розгляду судом заяв про відшкодування зазначеного виду шкоди, зазначених вище осіб, не відповідає вимогам чинного законодавства та не сприяє швидкому вирішенню даного питання.

По-перше, прокурори та інші правоохоронні органи розглядають такі заяви одноособово і як правило без участі будь-яких інших осіб, навіть заявника. Тому розгляд судом справи у відкритому судовому засіданні є більш демократичним, не потребує участі інших осіб (крім заявника) і не повинен викликати сумнівів щодо його легітимності.

По-друге, як зазначалося вище, згідно ч. 2 ст. 12 Закону, у разі незгоди з винесеною постановою вона може бути оскарженою громадянином до суду відповідно до положень

цивільного процесуального законодавства. Законом не передбачено жодних учасників розгляду заяви про відшкодування шкоди, окрім громадянина, який подав заяву. Також Законом не передбачено подачі апеляційних скарг будь-якими особами, крім заявника.

Однак, як свідчить практика, прокурори подають апеляційні скарги на ухвали суду, а апеляційні суди приймають такі апеляції до розгляду [6; 7; 22; 23; 24], що не відповідає вимогам законодавства.

Частиною 7 ст. 24 Закону України «Про прокуратуру», якою регулюється здійснення прокурором окремих форм представництва інтересів громадянина або держави в суді, передбачено, що повноваження прокурорів, передбачені цією статтею, здійснюються виключно на підставах та в межах, передбачених процесуальним законодавством [18].

КПК України та ЦПК України, не передбачено можливості подання прокурором апеляційної скарги на ухвалу суду про відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду.

Так згідно ст. 392 КПК України в апеляційному порядку можуть бути оскаржені судові рішення, які були ухвалені судами першої інстанції і не набрали законної сили, а саме: вироки, крім випадків, передбачених статтею 394 цього Кодексу; ухвали про застосування чи відмову у застосуванні примусових заходів медичного або виховного характеру; інші ухвали у випадках, передбачених цим Кодексом. А в порядку цивільного судочинства можуть бути оскаржені лише ухвали суду зазначені у ст. 293 ЦПК України.

Із Закону слідує, що прокурор позбавлений права не тільки подавати апеляційну скаргу, а й участі під час розгляду судом першої інстанції заяви громадянина та участі в апеляційному суді, у випадку подання громадянином апеляційної скарги.

Висновки. Колізію у застосуванні двох рівних за юридичною силою нормативних актів, якими є ЦК України та Закон, стосовно відшкодування шкоди завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури і суду, необхідно усунути шляхом внесення до них відповідних змін та доповнень, з урахуванням практики ЄСПЛ, що буде сприяти прийняттю законних та однакових за змістом судових рішень.

На наш погляд, реєстрація та розгляд заяви реабілітованого громадянина про відшкодування шкоди повинна проводитися судом, який приймав рішення у справі, не в порядку позовного провадження, а в рамках кримінального судочинства, з урахуванням особливостей визначених Законом. Апеляцію на ухвалу суду щодо зазначеної заяви має право подати громадянин, який звернувся до суду, а прокурор та інші особи позбавлені Законом такої можливості. Зазначену апеляцію слід подавати за правилами цивільного судочинства, з урахуванням вимог Закону.

Список використаних джерел

1. Боярський О. О. Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю суду. [Текст] : Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Боярський Олександр Олександрович; Одеська національна юридична академія. – Одеса, 2008. – 21 с.
2. Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу дізнання, по- переднього (досудового) слідства, прокуратури або суду. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю / Л.М.Горбунова, С.В.Богачов, І.Ф.Іванчук, Ю.В.Трало; М-во юстиції України.– К.: [ТОВ «Поліграф-Експрес»], 2006. – 58 с.
3. Загальна деклараціяю прав людини. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
4. Конвенція про захист прав людини і основних свобод. Міжнародний документ від 04.11.1950. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
5. Конституція України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

6. Кримінальна справа № 599/157/15-к. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/69248309>
7. Кримінальне провадження №607/809/16-к. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/67621342>
8. Кримінальний процесуальний кодекс України від від 13.04.2012р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
9. Куліцька С. В. Проблемні питання порядку відшкодування (компенсації) шкоди, заподіяної неправомірними (незаконними) рішеннями, діями чи бездіяльністю суду (судді, суддів) [Текст] / С. В. Куліцька // Науковий вісник Ужгородського Національного університету : Серія: Право / гол. ред. Ю.М. Бисага. – Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2015. – Вип. 35. Ч. 1. Т. 1. – С. 139–144.
10. Куцкір Г. М. Підстави відшкодування шкоди, завданої незаконним позбавленням або обмеженням права власності у кримінальному провадженні / Г. М. Куцкір // Наше право. – 2014. – № 6. – С. 131-137 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2014_6_24.
11. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права. Міжнародний документ від 16.12.1966. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
12. Музика-Стефанчук О. А. Фінансово-правові проблеми відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів публічної влади / О. А. Музика-Стефанчук // Право і суспільство. – 2012. – № 3. – С. 89-92. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2012_3_21.
13. Невідворотність відповідальності за протиправну поведінку не тільки осіб приватного права, але й державних органів перед громадянином є одним із принципів правової держави. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sc.gov.ua/ua/novini_zh_a_i_pivrichchja_2016_roku/nevidvorotnist_vidpovidalnosti_zh_a_protipravnu_povedinku_n_e_tilki_osib_privatnogo_prava_ale_j_derzhav.html.
14. Первомайский О.А. Участие субъектов публичного права в гражданском судопроизводстве: опыт сравнительно-правового исследования / О.А. Первомайский // Альманах цивилистики: Сборник статей. Вып. 5 / Под. ред. Р.А. Майданика. – К.: Алерта, 2012. – С. 521–540.
15. Правова позиція Верховного Суду України у справі №6-2885цс16 від 24 квітня 2017 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://oda.court.gov.ua/sud1590/pravovipoziciivsu/6-2885cs16>.
16. Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинуві незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду: Закон України від 01.12.1994 № 266/94-ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/266/94-%D0%B2%D1%80/card6#Public>.
17. Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинуві незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду: Положення про застосування Закону України від 04.03.1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0106-96>.
18. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1697-18/page2>.
19. Рішення у справі «Мироненко і Мартенко проти України» від 10 грудня 2009 року, заява № 4785/02. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/974_567.
20. Рішення у справі «Нечипорук і Йонкало проти України» від 21 квітня 2011 року, заява № 42310/04. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/974_683
21. Рішення у справі «Світлорусов проти України» від 12 березня 2009 року, заява № 2929/05. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/974_484

22. Цивільна справа № 607/5841/17. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/69573610>
23. Цивільна справа № 603/255/14-ц. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/41919010>.
24. Цивільна справа №607/1596/17. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/69720198>.
25. Цивільний кодекс України від 16.01.2003р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

Благодыр А. А., Благодыр В. С., Благодыр С. Н. Отдельные вопросы возмещения вреда, причиненного незаконными решениями, действиями или бездействием органа, осуществляющего оперативно-розыскную деятельность, досудебное расследование, прокуратуры или суда

В работе рассмотрены вопросы, касающиеся возмещения вреда, причиненного незаконными решениями, действиями или бездействием органа, осуществляющего оперативно-розыскную деятельность, досудебное расследование, прокуратуры или суда. В частности, авторы обращают внимание на различные подходы к толкованию прокурорами и судами норм Закона Украины «О порядке возмещения вреда, причиненного гражданину незаконными действиями органов, осуществляющих оперативно-розыскную деятельность, органов досудебного расследования, прокуратуры и суда» и Положения о применении Закона Украины «О порядке возмещения ущерба, причиненного гражданину незаконными действиями органов дознания, предварительного следствия, прокуратуры и суда».

Ключевые слова: досудебное расследование, закрытие производства, оправдательный приговор, материальный ущерб, моральный вред, физическое лицо, прокурор, суд.

Blagodyr A.A., Blagodyr V.S., Blagodyr S.M. Some issues of compensation for damage caused by illegal decisions, actions or inactions of the body conducting investigative activities, pre-trial investigation, prosecutor's office or court

The paper deals with issues related to compensation for damage caused by illegal decisions, actions or inactions of the body conducting investigative activities, pre-trial investigation, prosecutor's office or court. In particular, the authors draw attention to different approaches to the interpretation by the prosecutors and courts of the norms of the Law of Ukraine «On the Procedure for Compensation for Damage Inflicted on the Citizen by the Unlawful Actions of the Bodies Carrying Out Operative Investigation Activities, the Pre-Trial Investigation, Prosecutor's Office and the Court» and the Regulations on the Application of the Law of Ukraine «On the Procedure for Compensation of Damage Inflicted on the Citizen by the Unlawful Actions of the Inquiry, Preliminary Investigation, Prosecutor's Office and the Court».

Key words: pre-trial investigation, closure of proceedings, acquittal, material damage, moral harm, individual, prosecutor, court.

Надійшла до редакції 4 вересня 2017 р.

